

Løten kommune

NÆRINGSPLAN LØTEN

2019-2030

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
1.1	Mandat	3
1.2	Historikk og resultater	4
1.3	Føringer	5
1.4	Arbeidsprosess og involvering	5
2	Utviklingstrekk og mulighetsrom	6
2.1	Styrker og muligheter.....	6
2.2	Utfordringer.....	7
2.3	Rammebetingelser	7
2.4	Bærekraft	8
3	Mål og strategier	10
3.1	Kommunen som tilrettelegger.....	10
3.2	Infrastruktur	11
3.3	Landbruk.....	12
3.4	Turisme og opplevelsesbasert næring	13
3.5	Næringsarealer og områdeutvikling	14
3.6	Etableringer og innovasjon	15
4	Organisering og gjennomføring.....	16
4.1	Regionalt samarbeid.....	16
4.2	Statlig og fylkeskommunalt nivå	17
5	Mål og handlingsplan 2019-2030	18

1 Innledning

Næringsplanen legger føringer for Løten kommunes næringsarbeid gjennom prioriteringer og satsningsområder. I tillegg vil planen si noe om hvilke områder og på måter kommunen skal være tilrettelegger og utøver. Kommunens siste næringsplan er kommunedelplan for næring og landbruk, vedtatt i 2002. Denne nye planen er i tråd med vedtatt kommunal planstrategi for 2016 – 2020.

Følgende politiske arbeidsgruppe har ledet prosessen:

Andres Lopez (AP) leder
 Synnøve Fjærgård (AP)
 Tor Hauge (MPG)
 Kjell Ingar Olsen (SP)
 Marte Larsen Tønseth (SP)
 Anne-Lise Jensen (H)

Sekretærer:

Berte Sollerud Helgestad (HRU)
 Bente Hagen (Løten kommune)

1.1 Mandat

Planprogrammet for næringsplanen (vedtatt juni 2018) sier at planen skal angi tydelige prioriteringer, fokusområder, retning og rammer for kommunens næringsarbeid, samt synliggjøre status, utviklingstrekk og utfordringer innen næringslivet i Løten fram mot 2030.

Næringsplanen vil fokusere både på kommunens rolle som tilrettelegger og kommunens rolle som utviklingsaktør. Den første rollen handler om en kommune som jobber for å skape samarbeid, møteplasser og gode rammebetingelser for eksisterende og framtidig næringsliv. Kommunens rolle som utviklingsaktør handler om at kommunen skal være utviklingsorientert og pådriver for vekst og utvikling.

Planen skal etter planprogrammet belyse Løten fortrinn, næringslivets forventninger til kommunen, regionalt samarbeid, utviklingen av Løten som hyttekommune og bostedsattraktivitets betydning for næringsutvikling og vekst. Næringsutvikling skal også ses i sammenheng med bolyst og trivsel.

1.2 Historikk og resultater

Kommunens siste næringsplan er Kommunedelplan for næring og landbruk fra 2002. Det at landbruksbegrepet ikke er inkludert i tittelen i denne planen betyr ikke at området er nedprioritert. Primærnæringen har vært og er viktig for Løten og inngår som en del av denne planen. Forrige plan hadde fokus på seks områder, dette er:

Infrastruktur: innen dette området har det skjedd mye siden 2002. Ny rv 3/25 er under bygging og vil stå ferdig i 2020. I sentrum er det gjort flere tiltak, blant annet ny fotgjengerundergang og ny jernbaneundergang og rundkjøring ved Løtenhallen. Dette er et prioritert tiltak i forrige plan. Et annen prioritert tiltak som er gjennomført er et tettere regionalt samarbeid. Digital infrastruktur er utbygd i deler av kommunen, men det gjenstår fortsatt områder. Kommunen har i perioden jobbet godt med forsterkning og oppgradering av kommunale veier, sanering og rehabilitering av vann og avløp, forsterkning og oppdimensjonering av stikkrenner og bygging av nye bruer og kulverter.

Næringsutvikling: innenfor dette området nevnes blant annet Ånestad, Elvebakken og sentrum. Alle tre områdene har hatt god utvikling i planperioden. Ånestad har fått reguleringsplaner og utbygging av vann og avløp. Noe utbygging er på gang i forbindelse med ny rv 3/25. Selv om kommunen selv ikke er grunneiere i området langs den nye veien har kommunen tatt en rolle som pådriver og koordinator i dette arbeidet. Elvebakken er i planperioden utviklet som næringsområde med nye etableringer. Sentrum har vært gjennom flere tiltak, blant annet med nye jernbaneunderganger, rundkjøring og lekeplass. I tillegg kommer tiltak som ikke synes, f.eks. vann og avløp.

Tiltaksarbeid: Løten kommune har i planperioden jobbet for tilrettelegging for nye tiltak. Førstelinetjenesten er organisert gjennom Hamarregionen utvikling. De har blant annet utført etablererveiledninger. Løten har også tildelt næringsstøtte siden 2010. Flere miljøfyrtårnbedrifter er nevnt som et prioritert tiltak og det har kommet til en ny bedrift i perioden (Løten malerverksted).

Landbruk: I 2009 ble Hedmarken landbrukskontor etablert som et interkommunalt samarbeid mellom Hamar, Løten og Stange. Planteproduksjonen i jordbruket har hatt en dreining fra redusert kornareal til økt grasareal og grønnsaksproduksjon. Husdyrproduksjonen har økt for ammekyr, gris og fjørfe, mens for mjølkekyr og sau er den redusert. Skogavvirkningen er i planperioden nær fordoblet til ca. 100 000 m³ i året.

Reiseliv/turisme: I planperioden har det vært en god utvikling innen reiseliv og turisme. Budor har hatt en stor utvikling og utbygging av flere hytter. I tillegg har det kommet til flere lokale mindre aktører innen området.

Kvinneuniversitetet: Institusjonen Kvinneuniversitetet ble avviklet i 2006. Lokalene har siden den gang vært i bruk innen overnatting og servering under navnet Rosenlund park.

1.3 Føringer

Kommunal planlegging skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging vektlegger spesielt gode og effektive planprosesser, bærekraftig areal- og samfunnsutvikling og attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder.

Hedmark fylkeskommune har følgende overordnede målsettinger: ledende nasjonal posisjon i det grønne skiftet og utviklingen av bioøkonomien, levende byer og bygdesentre som er motorer i regionenes utvikling, økt verdiskapning og livskvalitet basert på lokale natur- og kulturrressurser, en velfungerende infrastruktur som binder steder, mennesker og virksomheter sammen, en befolkning med høy kompetanse og et konkurransekraftig arbeids- og næringsliv.

Kommuneplanen er det overordnede styringsdokumentet for Løten kommune. Arealdelen sier hvilke områder som er avsatt til næringsformål og dette vil være retningsgivende for satsninger og prioriteringer for næringsutvikling. Samfunnsdelen har definert følgende hovedmål: Løten fortrinn skal brukes til å skape vekst og utvikling, Løten skal være et naturlig bovalg for barnefamilier som etablerer seg i Innlandet og Løten skal være et samfunn preget av livskvalitet og mestring for alle.

1.4 Arbeidsprosess og involvering

Organiseringen av planarbeidet ble vedtatt i kommunestyret i august 2018. Det ble oppnevnt en politisk arbeidsgruppe ledet av Andres Lopez (AP), med sekretariatsfunksjon fra administrasjonen.

Det har vært en bred involvering med en kombinasjon av en-til-en møter med næringslivet og i alt fire åpne innspillmøter. Det første innspillmøtet var et generelt møte og de påfølgende hadde fokus på landbruk, Budor og opplevelsesnæringer og sentrum og tjenesteyting. Alle møtene har hatt innledere for å sette fokus på et område med påfølgende gruppearbeid/diskusjon. Det har vært god deltakelse og stort engasjement rundt temaene og innspillene fra møtene er tatt med i planen.

Utvikling i planperioden

Faktor	Tidligere	2017	Utvikling
Innbyggertall:	7292 (2002)	7663	+ 341
Landbrukseiendommer	645 (2006)	587	- 58
Jordbruksareal i drift	46 515 daa (2006)	43 378 daa	- 3 137 daa
Jordbruksareal pr. bruk	294 daa (2006)	368 daa	+ 74 daa
Antall bedrifter med ansatte	188 (2009)	199	+ 11
Antall nyetableringer	34 (2002)	58	+ 24
Antall overnattinger (Hamarregionen)	352 674 (2010)	433 475	+ 80 801
Sysselsatte i Løten	1822 (2015)	1829	+ 7

2 Utviklingstrekk og mulighetsrom

Kommuneplanens samfunnsdel synliggjør kommunens utfordringer og muligheter. Det er viktig å vite om sine styrker, fortrinn og muligheter for å kunne prioritere riktig og få best mulig uttelling for arbeidet som gjøres. Ingen kan bli god på alt, og derfor bør vi ta utgangspunkt i områder hvor vi har naturlige fortrinn. Nedenfor nevnes de styrker/muligheter og utfordringer som er spesielt knyttet til næringsutvikling.

2.1 Styrker og muligheter

Det er viktig at vi kjenner de styrkene vi har og utnytter disse på en god måte, og at vi har gjennomføringskraft både i næringslivet og i kommunen til å utnytte mulighetene.

Styrker

- Stort arbeidsmarked og høy arbeidsmarkedsintegrasjon
- God tilgjengelighet og knutepunkt fra veg og jernbane
- Kort vei til Oslo og Gardermoen
- Gode og varierte bokvaliteter
- Sterk landbrukskommune
- Godt interkommunalt samarbeid
- Naturressurser i Løtenfjellet og Budor, Mosjømarka og Rokosjøen
- Prisgunstig
- Beliggende mellom to byer

Muligheter

- Ta ut potensial i fortrinn og kvaliteter som friluftsområder som Løtenfjellet/Budor, Mosjømarka, Rokosjøen og Taigaen, mat og kultur
- Foredling og videreutvikling av landbruket og lokalmat
- Tilleggsnæringer i landbruket
- Knutepunkt for logistikk
- Tilgjengelige arealer
- Utvikle et attraktivt landsbysentrum
- Utnytte potensial på Ånestad i forbindelse med ny veg
- Utnytte potensial i beliggenhet i forhold til Gardermoen

2.2 Utfordringer

Ved å jobbe godt med Løtenes styrker, og ha tilstrekkelig vilje og kraft til å utnytte mulighetene, vil potensielle utfordringer automatisk svekkes. Det er likevel viktig å ha et bevisst forhold til de. Noen utfordringer er særegne for Løten mens andre beskriver samfunnet generelt.

- Løten har relativt lite næringsliv utover landbruk
- Handelslekkasje – det er en generell utfordring med handelslekkasje både mot nett og til senter og byer
- Digital infrastruktur i spredt bebyggelse – god nettilgang er viktig for å kunne drive næring. Fiberutbygging blir prioritert i områder hvor utbyggere ser potensial og verdi i det. Vi må jobbe for gode løsninger i områder utenfor fiber
- Nytt kjøremønster med ny Rv3 og høy hastighet/dårlig synlighet til sentrum og næringsarealer forbi Løten

2.3 Rammebetingelser

Antall innbyggere i Løten har vokst med 5,9 prosent fra år 2000 til utgangen av 2018. Dette utgjør 0,32 % i året. Dette er høyere enn snittet for Hedmark, men under landsgjennomsnittet. I likhet med regionen og landet som helhet er det først og fremst arbeidsinnvandring som har gitt befolkningsvekst. Befolkningsframskrivninger fra SSB fra 2018 viser en prognose på årlig vekst på 0,42 % i perioden 2018-2030. Sterkest vekst vil Løten oppleve i aldergruppen over 67 år. Mens det i Løten i 2016 sto 3,7 personer i yrkesaktiv alder bak hver person 67+, vil dette forholdstallet synke til 2,5 i 2030.

Demografiske forhold

Antall innbyggere i Løten har vokst med 5,5 % siden 2000. Dette er høyere enn snittet for Hedmark, men under landsgjennomsnittet. I likhet med regionen og landet som helhet er det først og fremst arbeidsinnvandring som har gitt befolkningsvekst. Befolkningsframskrivingene for perioden 2016-2025 viser en økning i antall innbyggere med ca. 10 %. Sterkest vekst vil kommunen oppleve i aldergruppen over 67 år. Mens det i Løten i 2016 sto 3,7 personer i yrkesaktiv alder bak hver person i alderen 67+, vil dette forholdstallet synke til 2,7 i 2030. 1

I snitt har Løten kommune et lavere utdanningsnivå enn landet for øvrig, men utdanningsnivået i kommunen øker blant den yngre gruppen av befolkningen.

Attraktivitet

Telemarksforskning gjennomførte i 2015 en attraktivitetsanalyse for Løten kommune. De opererer med en attraktivitetspyramide som viser at tre områder virker sammen for vekst og utvikling, nemlig: bosetting, besøk og næring. Næringsattraktiviteten henger også sammen med strukturelle forhold, som nasjonale konjunkturer og andre faktorer utenfor kommunens handlingsrom. Telemarksforskning viser at Løten har en svak næringsattraktivitet fram til 2011. Deretter har det vært en større vekst enn det de strukturelle forholdene skulle tilsi og de betegner derfor Løtenes næringsattraktivitet som høy i perioden etter 2011.

Figur 1: Attraktivitetspyramide

1 Telemarksforskning – Attraktivitetsanalyse Løten 2015 og 2017

Den andre faktoren handler om bostedsattraktivitet. Steder som er attraktive som bosted trekker til seg innflyttere og holder på dem som allerede bor på stedet. Slike steder får bedre befolkningsutvikling enn det arbeidsplassveksten på stedet tilsier. Resultatene for Løten er ikke entydige, men svinger fra år til år. Telemarksforskning mener at Løten har potensial for vekst innen bostedsattraktivitet. Besøksattraktivitet er ikke undersøkt, utover at det slås fast at besøksnæringene har lave tall og potensial for vekst.

Bolyst

Forskere strides om hva som kommer først av innbyggere eller arbeidsplasser. Enkelte mener at næringsutvikling bør ha hovedfokus, og at med nok jobber så kommer folk flyttende. Andre mener at fokus bør ligge på innbyggerrekruttering og med innbyggervekst kommer også næringsvekst. Uansett er det enighet om at dette henger sammen og at begge deler er viktig.

Av alle landets kommuner er Løten rangert som nr 19 når det gjelder nettoppendling. Det høye tallet pendlere indikerer at Løten først og fremst er en bo-kommune. Dette er naturlig med kommunens sentrale plassering mellom to byer og som en del av en stor, felles arbeidsregion.

En fortsatt befolkningsvekst i Løten vil føre til økte behov innen handel-, service- og tjenestesektoren. Løten kommune vil derfor, i tråd med kommunens samfunnsplan, fortsette å jobbe for innbyggervekst, for å tiltrekke oss utbyggere og for å utvikle kommunens bostedskvaliteter. Bostedskvaliteter handler blant annet om tilgjengelige og attraktive tomter og boområder, gode oppvekstvilkår med gode barnehager og skoler, gode fritidstilbud, godt helsetilbud osv. Dette arbeidet er også en del av næringsutviklingsarbeidet.

Omdømme

Løten kommune ønsker gjennom kommunikasjon og markedsføring å jobbe for et styrket omdømme for Løten. Dette er et kontinuerlig arbeid og et anliggende som er viktig både for kommunen og næringslivet i kommunen. Viktige tiltak i denne sammenheng er en synliggjøring av kommunens fortrinn og merkevarer og en aktiv markedsføring av kommunes næringsliv og attraktiviteter. Kommunen vil bidra og legge til rette for økt samhandling.

I arbeidet med kommunedelens samfunnsplan og denne næringsplanen har det gjennom en bred involveringsprosess kommet fram til noen merkevarer som forsterker fortrinn og kvaliteter som kan og bør løftes fram i markedsføringen av Løten. Dette er:

- Lokalmat
- Budor
- Munch

At disse tre områdene løftes spesielt fram betyr ikke at andre områder som f.eks. Løiten Brænderi, Klevfos industrimuseum og friluftsliv knyttet til Rokosjøen og Mosjømarka ikke skal vies oppmerksomhet. Disse tre er imidlertid tre unike salgsgargumenter for Løten og disse kan brukes til å skape næringsutvikling innenfor flere områder.

2.4 Bærekraft

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. FNs 17 bærekraftsmål reflekterer bærekraftig utvikling både miljømessig, sosialt og økonomisk utvikling. Løten skal gjennom arbeidet med næringsutvikling ha fokus på relevante bærekraftsmål. Næringslivsplanen støtter seg på målsettingene i kommunens klima- og energiplan.

3 Mål og strategier

Næringsplanen støtter opp under Kommuneplanens samfunnsdel.

3.1 Kommunen som tilrettelegger

Kommunen skaper ikke arbeidsplassene, men kommunen har en viktig rolle som tilrettelegger av rammebetingelser for næringslivet. Løten kommune ønsker å spille på lag med eksisterende næringsliv, potensielt nytt næringsliv, etablerer og gründere. For å være en best mulig støttespiller er det viktig at kommunen arbeider korrekt, koordinert og proaktivt for å tilrettelegge for næringslivet. Arbeidet skjer gjennom alt fra arealplanlegging til etablererveiledning og markedsføring. Kommuneplanens samfunnsdel slår fast at kommunen skal jobbe aktivt med næringsutvikling med vekt på områder hvor Løten har et naturlig fortrinn.

Mål

- 📌 Kommunen og næringslivet samarbeider godt for utvikling og vekst i Løtens næringsliv

Vi skal

- 📌 Være proaktive, imøtekommende, koordinerte og effektive i møte med næringslivet
- 📌 Tilby møteplasser, veiledning og kompetanseutvikling for næringslivet
- 📌 Være en aktiv støttespiller for næringslivsforeningen og bidra til økt samarbeid og verdiskaping

3.2 Infrastruktur

Infrastruktur omhandler både veg, bane, kollektivtransport og digital infrastruktur. Med ny og oppgradert Rv 3/25 som står ferdig i 2020 er Løten sentralt plassert langs den raskeste ruten mellom Oslo og Trondheim hvor hoveddelen av godstransport på vei går. God infrastruktur er viktig for å være en attraktiv bo- og arbeidskommune og kommunen vil være en pådriver for å sikre god infrastruktur.

Mål

- 📌 Løten utnytter mulighetene som ligger i å være trafikal knutepunkt
- 📌 Løten har en god digital infrastruktur
- 📌 Løten har et godt tilrettelagt kollektivtilbud

Vi skal

- 📌 Være en aktiv pådriver for god digital infrastruktur
- 📌 Være en pådriver for å styrke kollektivtilbudet med tilhørende parkeringsmuligheter
- 📌 Jobbe aktivt for elektrifisert jernbane mellom Hamar og Elverum og intercity status med timesavganger

3.3 Landbruk

Landbruk og landbruksrelatert næring er et viktig nærings- og satsingsområde i Løten kommune. Som landet for øvrig opplever Løten en nedgang i antall driftsenheter og i antall heltidsbønder. Samtidig er det naturlig nok en økning i gjennomsnittlig dyrka jord i drift per driftsenhet.

Av Fastlands-Norges landareal er kun om lag 3 % dyrka mark, mens av Løtens areal er hele 12 % dyrka mark. I tillegg er nær 67 % produktivt skogareal. På dette arealet var det i 2018 totalt 121 jordbruksbedrifter og 271 skogeiere som drev sin næringsvirksomhet. Det er viktig for Løten å ha et aktivt jordvern. Kommunen og det regionale landbrukskontoret på Blæstad skal legge til rette for kompetansepåfyll og veiledning for å utvikle landbruket, tilleggsnæringer og verdiskaping rundt lokalmat.

Primærnæringa sammen med landbruksbasert industri i Løten har den siste 10-års-perioden utgjort omkring 10-15 % av kommunens samlede verdiskaping. Det må være en målsetting at den samlede verdiskapingen for landbruket i Løten ikke reduseres i den kommende planperioden. I Løten kommune bør arealet med korn- potet- og grønnsakproduksjon økes. Utmarksarealene bør utnyttes ytterligere som beiteområder og det bør legges til rette for biologisk mangfold.

Mål

- ☞ Løten opprettholder produksjonsaktivitet og videreutvikler tradisjonelt landbruk
- ☞ Løten har vekst og økt produktivitet i tilleggsnæringer
- ☞ Løten har et aktivt og bærekraftig skogbruk

Vi skal

- ☞ Jobbe for minst mulig nedbygging av dyrket og dyrkbar mark og tilrettelegge for vekst i nydyrking
- ☞ Tilrettelegge for balansert og økt etablering av tilleggsnæringer på gardsbruk
- ☞ Bidra til å opprettholde den etablerte videreførelsen av trevirke
- ☞ Tilby veiledning, kompetanseutvikling og møteplasser for aktører innen primærnæringen
- ☞ Være pådriver for at skogarealene blir aktivt skjøttet for å øke andel kvalitetsvirke og sikre karbonbinding

3.4 Turisme og opplevelsesbasert næring

De siste 10 årene har næringen doblet seg, og reiselivet står i dag for om lag 5 prosent av verdiskapingen i hele norsk næringsliv – større enn tradisjonelle næringer som jordbruk, skogbruk og fiske.

Det er et stort potensial for å styrke turisme og opplevelsesbasert næring ytterligere i Løten. Budor og Løtenfjellet er trukket fram som en av Løtens fortrinn som det er viktig at videreutvikles, i tillegg til de sentrumsnære friluftsområdene Rokosjøen og Mosjømarka. Gjestene er opptatt av opplevelser og det er derfor viktig å utnytte potensialet som ligger i natur, landbruk og kultur. Eksempelvis bør knytningen til Munch utnyttes i større grad. Dette vil kunne vekke både nasjonal og internasjonal oppmerksomhet. Dette arbeidet er igangsatt i Løten kommune.

Mål

- ☞ Løten utvikler seg som hyttekommune og øker næringsgrunnlaget for lokale bedrifter
- ☞ Løten har økt næringsutvikling innen turisme og opplevelsesbasert næring, med Munch og Budor som fyrtårn

Vi skal

- ☞ Bidra aktivt til utvikling av Budor med tilrettelegging for nye fritidsboliger, områdeutvikling, økt turisme og næringsgrunnlag
- ☞ Markedsføre Løten som reisemål for økt verdiskaping, besøk og overnattinger.
- ☞ Utnytte potensialet i Løtens viktigste fortrinn og merkevarer herunder friluftsområder, Munch, pultost, lokalmat og akevitt
- ☞ Legge til rette for sykkelveger

3.5 Næringsarealer og områdeutvikling

Kommunen skal være en aktiv pådriver for å ha tilgjengelig og attraktive næringsarealer. Næringsarealer skal fokuseres rundt Ånestad og Elvebakken i tillegg til sentrum. Kommunen skal være en pådriver for utvikling av Løten sentrum som en attraktiv landsby. Områdeutvikling av både sentrum og Ånestad skal prioriteres for å bidra til at det er attraktivt å bo og være næringsdrivende i Løten.

Mål

- 📌 Løten er et attraktivt sted – som bosted og for næringsliv
- 📌 Løten sentrum er et attraktivt og levende landsbysentrum

Vi skal

- 📌 Være pådrivere for å utvikle og markedsføre Ånestad for økt næringsvirksomhet og handel i samarbeid med grunneiere
- 📌 Være pådrivere for å utvikle Løten sentrum som en attraktiv og levende landsby i tett samarbeid med gårdeiere og næringslivet
- 📌 Tilrettelegge for attraktive næringsarealer og lokaler

3.6 Etableringer og innovasjon

Historisk har innovasjonstakten og antall etableringer vært lav i Hedmark og Løten i forhold til resten av landet og regionen. Kommunen vil jobbe aktivt for å styrke antall etableringer og øke innovasjonstakten. Kommunen skal legge til rette for etableringer og innovasjon gjennom å tilby rådgivning og kompetanseutvikling.

Mål

- 📌 Løten kommune har vekst i antall bedrifter
- 📌 Eksisterende bedrifter føler seg godt ivaretatt av Løten kommune
- 📌 Løtens fortrinn brukes til å skape vekst innen områder hvor vi har gode forutsetninger

Vi skal

- 📌 Legge til rette for etablering av lokalmat utsalg og nisjebutikker
- 📌 Legge til rette for entreprenører og gründere gjennom veiledning, etablererstøtte og etablereropplæring
- 📌 Ha fokus på å tiltrekke oss nye etableringer og vekst i antall bedrifter
- 📌 Ta vare på etablerte næringsaktører/entreprenører og fremsnakke disse
- 📌 Stimulere til entreprenørskap blant unge

4 Organisering og gjennomføring

²De ulike virkemiddelaktørene som har en rolle i å bistå næringslivet til vekst og utvikling er skissert i fig.2 under. Disse har ulike roller, og følger i all hovedsak opp nasjonal og regional politikk for næringsutvikling.

4.1 Regionalt samarbeid

Løten, Hamar og Stange har inngått et interkommunalt samarbeid på næringsutvikling gjennom etableringen av Hamarregionen Utvikling (HrU) som felles næringsutviklingsorganisasjon og næringsetat. Fra 1. mai 2019 er Hamarregionen Utvikling og Hamarregionen Reiseliv slått sammen til Hamarregionen som ivaretar næringsutvikling, profilering, reiseliv og lobbyvirksomhet for regionen. De samme kommunene har organisert landbruksarbeidet gjennom Hedmarken Landbrukskontor.

Figur 2: Aktører for tilrettelegging av næringsutviklingen i Hamarregionen

Hamarregionen Utvikling

Kommunenes operative arbeid rundt iverksetting og koordinering av tiltak innen næringsutvikling, reiseliv, profilering og lobby er lagt til HrU. Dette er et vertskommunesamarbeid innen næringsutvikling med Stange kommune som vertskommune i samarbeid med Løten og Hamar kommune. Formålet til HrU er å stimulere til nyskaping, entreprenørskap, besøkende og generell nærings- og reiselivsutvikling. I tillegg er et viktig mål å profilere regionen som et attraktivt sted å besøke, bo og arbeide og å stimulere til befolkningsvekst. HrU har ansvar for gjennomføring av vesentlige deler av de respektive kommuners næringsplaner på bakgrunn av fastsatte økonomiske rammer i samarbeid med kommunenes ledelse. Det er også et verktøy for Regionrådet for Hamarregionen og regionale myndigheter i forhold til å gjennomføre tiltak som skal sikre vekst og utvikling i Hamarregionen. HrU har sine kontorer i Hamar sentrum, men jobber tett med næringslivet, samarbeidspartene og kommunene Løten og Stange. En viktig del av HrUs rolle er å være koblingsboks og samarbeide med ulike miljøer som Osloregionen, Gjøvik- og Elverumsregionen. HrU er sekretariat for næringsforeningen Hamarregionen Næringsforum med ca. 230 medlemsbedrifter i Hamarregionen og for Hamarregionen Reiseliv med ca. xx medlemmer. Formål er å være fremme regional utvikling og nærings- og reiselivets interesser. Hamarregionen Utvikling har rollen som næringsansvarlig for Løten og jobber aktivt med næringsutvikling i Løten.

Hedmarken Landbrukskontor

Hedmarken landbrukskontor (HLK) er et interkommunalt samarbeid om den kommunale landbruksforvaltningene i Hamar, Løten og Stange. Dette er et vertskapssamarbeid med Stange som vertskommune. Kontorstedet er på Blæstad i Hamar kommune. Oppdraget til HLK er delt i tre hovedoppgaver; 1) kommunal landbruksforvaltning, 2) næringsutvikling og 3) rådgivning/informasjon. HLK utfører på vegne av kommunene Hamar, Løten og Stange de lovpålagte oppgavene som vedrører

produksjonstilskudd i jordbruket, jordbrukets miljøvirkemidler, velferdspolitiske tiltak, juridiske virkemidler, skogbruksoppgaver og førstelinjetjeneste for Innovasjon Norge. Videre bidrar HLK i kommunenes samfunns- og næringsutviklingsarbeid, og plansaker, som kommuneplanarbeid, strategiske næringsplaner og ulike temaplaner. Kontoret utfører også enkelte betalte rådgivningsoppgaver. Landbrukskontoret driver også utbredt informasjonsarbeid knyttet til ulike landbruksfaglige tiltak.

4.2 Statlig og fylkeskommunalt nivå

Innovasjon Norge (IN)

IN bidrar til nyskaping i næringslivet, utvikling i distriktene og utvikling av konkurransedyktige norske bedrifter. Gjennom å yte bistand i form av finansiering og ekspertise innen innovasjon, internasjonalisering og profilering, skal IN bidra til å skape lønnsomme bedrifter av regionale og lokale ressurser og fortrinn. IN tilbyr etablerertilskudd og jakter spesielt på personer og forretningsideer som er nyskapende og har potensial for god lønnsomhet i et internasjonalt marked. Innovasjon Norges fylkeskontor har sin administrasjon på Hamar. IN er også fylkeskommunens forvalter av bedriftsrettede midler.

Klosser innovasjon (KI)

Klosser innovasjon tidligere Hedmark kunnskapspark er et kompetansemiljø som arbeider for å fremme kunnskapsbasert næringsutvikling i Hedmark. Klosser jobber aktivt med nettverksbygging og rådgivning til vekstbedrifter. KI driver en inkubasjonstjeneste hvor utvalgte bedrifter får ekstra oppfølging i to år. Her legges det vekt på hjelp til forretningsutvikling og finansiering. KI har bioteknologi, ikt og spill, mat og opplevelser som strategiske satsingsområder, men ønsker alle som har ambisjoner velkommen. Det arbeides også med regional utvikling gjennom omstillingsprogrammet K+ (et vekstprogram for næringsutvikling i Kongsvinger, drevet av KPH). Bioteknologiklyngen Heidner er knyttet til KI, og Hamar Game Collective har sin opprinnelse her. KI har sine lokaler i Biohuset på Hamar.

Hedmark fylkeskommune

Fylkeskommunene har en sentral rolle som pådriver og initiativtaker for å møte regionale utfordringer. Størsteparten av Kommunal- og moderniseringsdepartementets midler til distrikts- og regionalpolitikk går derfor gjennom fylkeskommunene. Målet er å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, videreutvikle det mangfoldet som ligger i dette, og å fremme en balansert utvikling mellom by og land. Hedmark fylkeskommune tilbyr også etablereroppføringskurs inntil to ganger pr. år i hele fylket. Hedmark fylkeskommune disponerer følgende midler til næringsutvikling og innovasjon:

- Regionale utviklingsmidler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Midler til likestilling, kompetanse og rekruttering i landbruket, fra Landbruks- og matdepartementet
- Midler til næringsutvikling avsatt i eget budsjett

Evaluering og oppfølging

Denne planen har et tiårs perspektiv. Revidering av planen styres av kommunens planstrategi. Punktene under "vi skal" innenfor hvert område er strategier og tiltak i planperioden. Dette utgjør planens handlingsdel som skal være førende for kommunens næringsarbeid i perioden. Målene og strategier/tiltak blir konkretisert og fulgt opp gjennom de årlige budsjettprosessene.

² Distriktsutviklingssenteret

5 Mål og handlingsplan 2019-2030

Område	Mål	Strategi/tiltak
Kommunen som tilrettelegger	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen og næringslivet samarbeider godt for utvikling og vekst i Løtens næringsliv. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi skal være proaktive, imøtekommende, koordinerte og effektive i møte med næringslivet. Vi skal tilby møteplasser, veiledning og kompetanseutvikling for næringslivet. Vi skal være en aktiv støttespiller for næringslivsforeningen og bidrar til økt samarbeid og verdiskaping.
Infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> Løten utnytter mulighetene som ligger i å være trafikalt knutepunkt. Løten har en god digital infrastruktur. Løten har et godt tilrettelagt kollektivtilbud. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi skal være en aktiv pådriver for god digital infrastruktur. Vi skal være en pådriver for å styrke kollektivtilbudet med tilhørende parkeringsmuligheter. Vi skal jobbe aktivt for elektrifisert jernbane mellom Hamar og Elverum og intercity status med timesavganger.
Landbruk	<ul style="list-style-type: none"> Løten opprettholder produksjonsaktivitet og videreutvikler tradisjonelt landbruk. Løten har vekst og økt produktivitet i tilleggsnæringer. Løten har et aktivt og bærekraftig skogbruk. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi skal jobbe for minst mulig nedbygging av dyrket og dyrkbar mark og tilrettelegge for vekst i nydyrking. Vi skal tilrettelegge for balansert og økt etablering av tilleggsnæringer på gardsbruk Vi skal bidra til å opprettholde den etablerte videreførelsen av trevirke Vi skal tilby veiledning, kompetanseutvikling og møteplasser for aktører innen primærnæringslivet. Vi skal være pådriver for at skogarealene blir aktivt skjøttet for å øke andel kvalitetsvirke og sikre karbonbinding.
Turisme og opplevelsesbasert næring	<ul style="list-style-type: none"> Løten utvikler seg som hyttekommune og øker næringsgrunnlaget for lokale bedrifter. Løten skal ha økt næringsutvikling innen turisme og opplevelsesbasert næring. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi skal bidra aktivt til utvikling av Budor med tilrettelegging for nye fritidsboliger, områdeutvikling, økt turisme og næringsgrunnlag. Vi skal markedsføre Løten som reisemål for økt verdiskaping, besøk og overnattinger. Vi skal utnytte potensialet i Løtens viktigste fortrinn og merkevarer herunder friluftsområder, Munch, pultost, lokalmat og akevitt. Legge til rette for sykkelveger
Næringsarealer og områdeutvikling	<ul style="list-style-type: none"> Løten er et attraktivt sted – som bosted og for næringsliv. Løten sentrum er et attraktivt og levende landsbysentrum. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi skal være pådriverer for å utvikle og markedsføre Ånestad for økt næringsvirksomhet og handel i samarbeid med grunneiere. Vi skal være pådriverer for å utvikle Løten sentrum som en attraktiv og levende landsby i tett samarbeid med gårdeiere og næringslivet Vi skal tilrettelegge for attraktive næringsarealer og lokaler.
Etableringer og innovasjon	<ul style="list-style-type: none"> Løten kommune har vekst i antall bedrifter. Eksisterende bedrifter føler seg godt ivare tatt av Løten kommune. Løtens fortrinn brukes til å skape vekst innen områder hvor vi har gode forutsetninger. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi skal legge til rette for etablering av lokalmat utsalg og nisjebutikker. Vi skal legge til rette for entreprenører og gründere gjennom veiledning, etablerer støtte og etablerer opplæring. Vi skal ha fokus på å tiltrekke oss nye etableringer og vekst i antall bedrifter. Vi skal ta vare på etablerte næringsaktører/entreprenører og fremsnakke disse. Vi skal stimulere til entreprenørskap blant unge.

 Kildevegen 1, 2340 Løten
Orgnr: 964 950 679
 62 56 40 00

 Postboks 113, 2341 Løten
 post@loten.kommune.no
www.loten.kommune.no